

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΣΕ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΛΑΤΑ ΙΧΝΟΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ⁴

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Η. ΣΤΡΟΥΛΙΑΣ, Κτηνίατρος

Ένα βασικό στοιχείο για την οικονομική επιτυχία μιας αγελαδοτροφικής εκμετάλλευσης, είναι η κάλυψη των αναγκών των ζώων σε φωσφόρο, ασβέστιο, μαγνήσιο, ιχνοστοιχεία και βιταμίνες. Οι ανάγκες αυτές δεν καλύπτονται από τις συνήθεις ζωτροφές και είναι αναγκαία η συμπληρωματική χορήγηση ενός καλής ποιότητας ισορροπιστή, σε ποσότητες ανάλογες με τη γαλακτοπαραγωγή κάθε ζώου.

Η ανεπαρκής κάλυψη των αναγκών των ζώων στα παραπάνω στοιχεία, ιχνοστοιχεία και μερικές φορές σε βιταμίνες, έχει σαν αποτέλεσμα οι αγελάδες των πιο μεγάλων αποδόσεων κάθε στάβλου, να “φεύγουν” πολύ γρήγορα από την παραγωγή, γιατί προσβάλλονται εύκολα και συχνότερα από μαστίτιδες και από τις λεγόμενες αρρώστιες του μεταβολισμού (υπασβεσταιμικές παραλύσεις, “πιασίματα”, ποδοδερμίτιδες, οξοναιμίες, στειρότητες, δυστοκίες, κατακρατήσεις υστέρων, κατάγματα κ.λπ.) που έχουν στενή σχέση με την έλλειψη των παραπάνω στοιχείων. Τέτοιες απώλειες παρατηρούνται συχνά στη χώρα μας και σε αγελάδες μικρότερων αποδόσεων, με σοβαρές οικονομικές συνέπειες.

Τα ειδικά αυτά θρεπτικά στοιχεία είναι επομένως πολύτιμα για τη διατήρηση της υγείας και των μακροχρόνιων υψηλών αποδόσεων των αγελάδων. Αποτελούν δε τα θεμέλια της οικονομικής επιτυχίας κάθε κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης. Γι’ αυτό πρέπει να προστίθενται συμπληρωματικά στα μίγματα των ζωτροφών, με τους λεγόμενους ισορροπιστές, σε επαρκείς ποσότητες που πρέπει να είναι ανάλογες με τις αποδόσεις των ζώων.

Οι συχνότερες αιτίες από τις οποίες ξεκινούν οι ανεπάρκειες των στοιχείων αυτών στη διατροφή των αγελάδων, και οι οποίες καταλήγουν αρχικά στην ελάττωση της γαλακτοπαραγωγής και στη συνέχεια στην αυξημένη νοσηρότητα των ζώων και στις απώλειες, είναι:

4. Από την Γαλλική βιβλιογραφία.

Πρώτη δημοσίευση στο περιοδικό Γεωργία - Κτηνοτροφία, 1996.

1. Η χρησιμοποίηση ισορροπιστών όχι σωστής σύνθεσης ή κακής ποιότητας, με αποτέλεσμα να μην καλύπτονται πλήρως οι αυξημένες ανάγκες των πιο πολύ παραγωγικών αγελάδων του στάβλου.

2. Η χρησιμοποίηση, στα παρασκευαζόμενα φυράματα, των βασικών συμπυκνωμένων ζωοτροφών (καλαμπόκι, κριθάρι, πίτυρα, βαμβακόπιττα, σόγια κ.λπ.) σε μη σωστούς συνδυασμούς ή σε λάθος ποσοτικές αναλογίες, καθώς και η χορήγηση ανεπαρκών ποσοτήτων καλής ποιότητας σανών. Τα παραπάνω σφάλματα γίνονται αφορμή ώστε να μη καλύπτονται πλήρως οι ανάγκες των ζώων μεγάλων αποδόσεων και σε άλλα θρεπτικά στοιχεία (πρωτεΐνες και ενέργεια).

Όσον αφορά την ποιότητα των ισορροπιστών, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι κατά την παραγωγή τους, ο υπολογισμός της περιεκτικότητάς τους στα παραπάνω στοιχεία γίνεται συνήθως με βάση το μέσο όρο της γαλακτοπαραγωγής των αγελάδων γενικά (25-30 λίτρα ημερησίως).

Αλλά, όπως είναι ευνόητο, οι συμπληρωματικές ανάγκες των ζώων στα στοιχεία αυτά ποικίλλουν από χώρα σε χώρα, αφού διαφέρει ο τρόπος εκτροφής των ζώων (ημισταβλισμένα, βοσκής σε χλόη κ.λπ.) και τα είδη των καρπών ή σανών που τους χορηγούνται. Γι' αυτό έχει διαπιστωθεί ότι πολλά είδη ισορροπιστών δεν ανταποκρίνονται πλήρως στις παραγωγικές ανάγκες των αγελάδων. Έτσι εξηγείται γιατί στη χώρα μας μένουν πολύ συχνά "ακάλυπτες", στα παραπάνω στοιχεία, οι αγελάδες των μεγάλων ή και μέτριων αποδόσεων, ιδίως στις περιπτώσεις του ελεύθερου σταβλισμού των ζώων, όπου κατά το τάισμα δεν τους δίνεται η δυνατότητα να παίρνουν μεγαλύτερες ποσότητες φυράματος και σανών με τα αντίστοιχα ειδικά θρεπτικά στοιχεία.

Αποτελεσματική λύση στο πρόβλημα αυτό δίνει, ως γνωστό, η εφαρμογή του ηλεκτρονικού συστήματος διατροφής των αγελάδων, όπου κάθε αγελάδα παίρνει σε δόσεις μία ημερήσια ποσότητα φυράματος που αντιστοιχεί στο ύψος της γαλακτοπαραγωγής της. Κάτι ανάλογο γίνεται και με τον παραδοσιακό τρόπο τάισματος με την πρόσδεσή τους στις φάτνες.

Επειδή η μη αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών των αγελάδων υψηλής γαλακτοπαραγωγής σε ανόργανα στοιχεία και βιταμίνες έχει σοβαρές επιπτώσεις στην παραγωγικότητα και γενικά στις αποδόσεις της αγελαδοτροφίας και απασχολεί τους κτηνοτρόφους πολλών χωρών, ο Σταθμός Ερευνών Διατροφής του Εθνικού Ινστιτούτου Αγρονομικών Ερευνών της Γαλλίας (INRA) συμβουλεύει τους Γάλλους αγελαδοτρόφους την παρακάτω πρακτική λύση:

Να δίνουν καθημερινά μια ποσότητα αυτούσιου ισορροπιστού στις αγελάδες, βάζοντάς τον σε ιδιαίτερες ταΐστρες, στο αλμεκτήριο ή στο στάβλο, ώστε τα ζώα να παίρνουν κατά βούληση συμπληρωματικές ποσότητες των στοι-

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΡΟΥΛΙΑΣ

χείων, που για διάφορες κατά περίπτωση αιτίες δεν βρίσκουν στο βασικό τους σιτηρέσιο και στους σανούς.

Προϋπόθεση για την εφαρμογή της τακτικής αυτής, την οποία συνιστούμε και στους Έλληνες αγελαδοτρόφους, είναι **η χρησιμοποίηση καλής ποιότητας ισορροπιστών οι οποίοι να είναι απαραίτητα φτιαγμένοι με μελάσσα, ώστε να έχουν καλή γεύση για να τρώγονται ευχάριστα και γρήγορα από τα ζώα, χωρίς να δημιουργείται σκόνη με την αναπνοή των ζώων.**

Το κόστος, όσον αφορά τη συμπληρωματική χορήγηση ισορροπιστού, είναι ελάχιστο σε σύγκριση με τις επιπλέον αποδόσεις των ζώων που επιτυγχάνονται.

Ανάλογο αποτέλεσμα δίνουν και οι ειδικές κτηνοτροφικές πλάκες λείξεως χρώματος καστανού, στα γιδοπρόβατα, που έχουν σύνθεση ισορροπιστού και γίνονται με ανάμιξη μελάσσας.

Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ότι οι προσφερόμενοι στο εμπόριο ισορροπιστές εγχώριας παραγωγής για τις αγελάδες και τα γιδοπρόβατα, **δεν είναι πάντοτε μελασσομένοι, όπως επιβάλλεται από βασική αρχή της Ζωοτεχνίας για το θέμα αυτό.**

Αυτό συμβαίνει γιατί η ανάμιξη της μελάσσας με την μεγάλη ποικιλία των ανόργανων υλικών κάθε ισορροπιστού, απαιτεί ειδική τεχνολογία.

Στη χώρα μας δυστυχώς ασχολούνται πολλές βιοτεχνίες με την δραστηριότητα αυτή, χωρίς να έχουν πάντοτε τις ειδικές ζωοτεχνικές γνώσεις που είναι απαραίτητες.

Γι' αυτό επιβάλλεται να γίνονται από τις αρμόδιες Γεωτεχνικές Υπηρεσίες οι προβλεπόμενοι από το σχετικό Πρ. Διάταγμα συχνές δειγματοληψίες, ώστε να σπριχθεί η αξιοπιστία των προσφερόμενων εγχώριων προϊόντων.

Επιβάλλεται ακόμη να επαναλάβουμε το επιστημονικό δεδομένο, ότι η πλήρης κάλυψη των θρεπτικών αναγκών που έχουν όλα τα παραγωγικά ζώα, στα απαραίτητα ανόργανα άλατα και στα ιχνοστοιχεία, **έχει την ίδια σπουδαιότητα και οικονομική αξία, με τα λιπάσματα της φυτικής παραγωγής.**

Αυτό το γνωρίζουν οι περισσότεροι κτηνοτρόφοι και λόγω δυσπιστίας στα εγχώρια προϊόντα, προτιμούν τους εισαγόμενους από την Ευρωπαϊκή Ένωση ισορροπιστές.

Υπάρχει όμως σοβαρό πρόβλημα με τους παραδοσιακούς αιγοπροβατοτρόφους, που όντας απομονωμένοι σε ορεινά μέρη και μακριά από αστικά κέντρα, συχνά προμηθεύονται αμφίβολης ποιότητας προϊόντα.

Γι αυτό οι επιβαλλόμενες δειγματοληψίες και οι χημικοί έλεγχοι στα ειδικά ζωοτεχνικά εργαστήρια, σε όλα τα εγχώρια παραγωγικά συμπληρώματα διατροφής, πρέπει να είναι συνεχείς.